

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ВІДДІЛ МІЖНАРОДНИХ ЗВ'ЯЗКІВ**

ЗВІТ ПРО МІЖНАРОДНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ДВНЗ «УЖНУ» У 2018 РОЦІ

**Підготувала: Свєженцева О.І.
начальник відділу міжнародних зв'язків**

Ужгород – 2018

Міжнародна діяльність

1. Розвиток міжнародної інституційної співпраці

Стратегія інтернаціоналізації ДВНЗ «УжНУ» спрямована на стимулювання академічної мобільності студентів різних освітніх та науково-освітніх рівнів та професорсько-викладацького складу. Здійснюється впровадження міжнародного виміру у надання освітніх послуг, сприяння науковим контактам співробітників університету, зокрема шляхом реалізації спільних проектів, які орієнтовані на виконання просвітницьких, молодіжних ініціатив чи тих, що сприяють розвитку університетської інфраструктури. Цьому, без сумніву, сприяє географічне розташування Ужгородського національного університету, першочергово через можливість обмінюватися досвідом з вищими навчальними закладами сусідніх країн – Польщі, Чехії, Румунії, Словаччини і Угорщини.

Каталізатором здійснення міжнародної діяльності УжНУ у 2018 році стала Участь у міжнародних рейтингах (Times Higher Education World University Rankings, QS World University Rankings by Region, U-Multirank, UI GreenMetric World University Rankings, Webometrics Ranking of World's Universities), асоціаціях та консорціумах.

Підготовка та реалізація спільних проектів з провідними вищими навчальними закладами Європи здійснювалася у рамках участі в різних міжнародних організаціях, асоціаціях та консорціумах, серед яких:

- Європейська Асоціація університетів, найбільш авторитетне об'єднання вишів Європи, що де-факто формує політику Європейського освітнього простору;
- Конференція ректорів Дунайського регіону, орган, який надає можливість університетам участі у проектах Дунайської стратегії ЄС;
- Східноєвропейська міжнародна мережа університетів з центром у м. Люблін (Республіка Польща), що дозволяє втілювати спільні проекти насамперед з університетами Польщі;
- Кластер «ЛІС», об'єднаний навколо Національного лісового центру (Словацька Республіка);

- Науково-освітній консорціум “Геоінформаційні технології”, що об’єднує структури країн Карпатського регіону (Україна, Румунія, Словаччина, Угорщина);
- Міжнародний консорціум університетів;
- Консорціум CERIC-ERIC;
- Компанія BGI Genomics Co (Китай).

Перший в Центральній Європі Центр геномних досліджень буде засновано на базі Ужгородського національного університету. Відкриття Центру геномних досліджень створить нові можливості не тільки для вітчизняних науковців, але й для колег з наукових інституцій центральноєвропейських країн, які працюють у сфері біології і медицини. Домовленості про це досягнуто в ході візиту ректора УжНУ професора Володимира Смоланки до Пекінського геномного інституту – однієї з двох найбільш потужних науково-технологічних інституцій у світі, які займаються дослідженнями у сфері генетики та геномної біоінформатики.

Важливе значення для подальшої інтеграції в європейський науковий простір стало приєднання УжНУ до Великої Хартії університетів. Так, у вересні 2018 р. у м. Саламанка (Іспанія) ректор університету Смоланка В.І. підписав Велику Хартію університетів – Magna Charta Universitatum.

Хартія, що об’єднує понад 80 провідних університетів світу, закріплює основні цінності, права та обов'язки університету як ключового інституту суспільства, діяльність якого присвячена визначенню й поширенню найважливіших принципів і знань, наданню суспільству інтелектуальних орієнтирів.

Активно продовжувалась співпраця Ужгородського національного університету в рамках *Конференції ректорів Дунайського регіону*. Дунайський регіон має великий інноваційний потенціал, що стало очевидним через спільну реалізацію різних проектів ЄС, серед яких у першу чергу Horizon 2020 року, Life +, Interreg, Erasmus+ та ін.

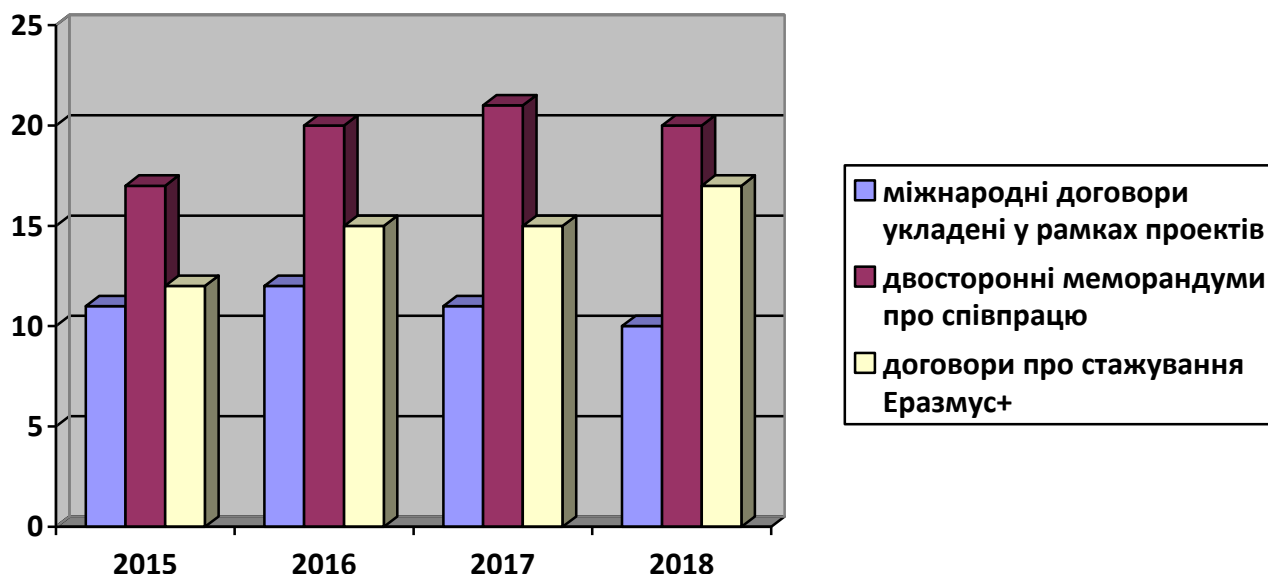
Пріоритетним напрямом інтернаціоналізації інституційного освітнього простору Ужгородського національного університету є встановлення партнерських відносин між закладами вищої освіти та науки. На основі домовленостей з науковими установами та вищими навчальними закладами визначено основні

потенційні сфери співробітництва, враховуючи сильні сторони і потреби партнерів та узгоджено спільні дії в освітній та науковій сфері, формуванні інновацій. На сьогодні, університет активно співпрацює з понад сотнею (115) закордонних партнерів, у **2018 році укладено 20 міжнародних білатеральних угод.**

Найактивніша співпраця у 2018 році розпочалася з наступними міжнародними партнерами:

- Університет Палацького у м.Оломоуц (Чеська Республіка)
- Науково-дослідний геодезичний, топографічний і картографічний інститут (Чеська Республіка)
- Південно-Чеський університет у м. Чеське Будейовіце (Чеська Республіка)
- Університет ім. Томаша Баті у м. Злін (Чеська Республіка)
- Братиславський економічний університет (Словацька Республіка)
- Інститут геотехніки Словацької Академії Наук (Словацька Республіка)
- Вища школа економіки та менеджменту громадського управління у Братиславі (Словацька Республіка)
- Факультет суспільних наук Університету ім. Я.А. Коменського у Братиславі (Словацька Республіка)
- Академія Ignatianum у Кракові (Республіка Польща)
- Університет м. Пітешті (Румунія)
- Сегедський університет (Угорщина)
- Кафедра християнської етики Факультету католицької теології Мюнхенського університету Людвіга-Максиміліана (ФРН)
- Політехнічний університет м. Пожега (Хорватія)
- Державний університет Молдови (Республіка Молдова)
- Державний університет ім. Я. Гогешавілі (Грузія)
- Університет Ібн-Халдун (Алжир)

Аналіз формування договірної бази міжнародного співробітництва УжНУ

Основними напрямками співпраці між сторонами-партнерами є: організація спільних конференцій, симпозіумів, семінарів, інших наукових форумів; підготовка та видання спільних навчальних і наукових публікацій; академічна мобільність студентів, докторантів, викладачів; розробка спільних освітніх та освітньо-наукових програм, налагодження спільного керівництва докторантами; налагодження взаємовигідного співробітництва з органами влади, бізнесом, іншими зацікавленими сторонами; розробка, просування та реалізація спільних проектів національних та міжнародних донорів.

2 Академічна мобільність студентів та викладачів

У 2018 році ДВНЗ «УжНУ» продовжував працювати у рамках європейської освітньої програми Erasmus+. Дана програма дозволяє забезпечити мобільність студентів та викладачів на основі стипендій, що надаються Європейським Союзом та покриває витрати на навчання й проживання. Відділом міжнародних зв'язків розроблено та підготовлено ряд договорів з предметними додатками із європейськими університетами. Підписані договори створили можливість для бакалаврів, магістрів, та для викладачів безкоштовно навчатися або стажуватися у провідних європейських вишах.

За звітний період **17** студентів, **5** аспірантів та **18** науково-педагогічних працівників отримали стипендії Erasmus + на навчання/стажування за кордоном, у наступних партнерських університетах:

- в Університеті імені Я.А. Коменського в Братиславі (Словацька Республіка)
- в Католицькому університеті м. Ружомберок (Словацька Республіка)
- в Університеті м. Фоджія (Італія)
- в Кошицькому університеті ветеринарної медицини та фармації (Словацька Республіка)
- в Падуанському університеті м. Падуя (Італія)
- в Політехнічному університеті в м.Пожега (Хорватія)
- в Університеті м. Пітешті (Румунія)
- в Люблінському католицькому університеті імені Івана Павла II (Республіка Польща)
- в Карловому університеті м. Прага (Чеська Республіка)
- в Університеті імені Матея Бела в м. Банська Бистриця (Словацька Республіка)

У звітний період продовжувалася активна співпраця між УжНУ та Поморською Академією у Слупську. Вже систематичним стало семестрове навчання наших студентів у даному польському державному вищому навчальному закладі. За звітний період **21** студент факультету суспільних наук, філологічного факультету, біологічного факультету, математичного факультету, факультету туризму та

міжнародних комунікацій, факультету інформаційних технологій, факультету міжнародних економічних відносин мали можливість навчатися у Поморській Академії у Слупську. Шестеро магістрантів математичного факультету навчаються в даному партнерському виші за програмою подвійних дипломів.

У 2018 році започатковано програму семестрового навчання з Академією Ignatianum у Кракові, що дало можливість безкоштовного семестрового навчання **чотирьох** студентів факультету історії та міжнародних відносин в даному вищому закладі.

Відповідно до укладеної угоди **п'ятеро** студентів біологічного факультету навчаються в Університеті Вітовта Великого м. Каунас (Литва) за програмою подвійних дипломів.

Відповідно до чинної Програми співробітництва між Міністерством освіти Словацької Республіки та Міністерством освіти і науки України про співробітництво та обміни в галузі освіти викладачі та студенти УжНУ пройшли наукове стажування у Пряшівському університеті м. Пряшів, в Братиславському Університеті імені Я.А. Коменського. У 2018 році у цій програмі взяли участь **9** осіб. **30** студентів спеціальності «Словацька мова і література» і «Чеська мова і література» пройшли діалектологічну та ознайомчу практику у Словаччині (Нітра) та Чехії (Пелгрімов, Гавлічків Брод).

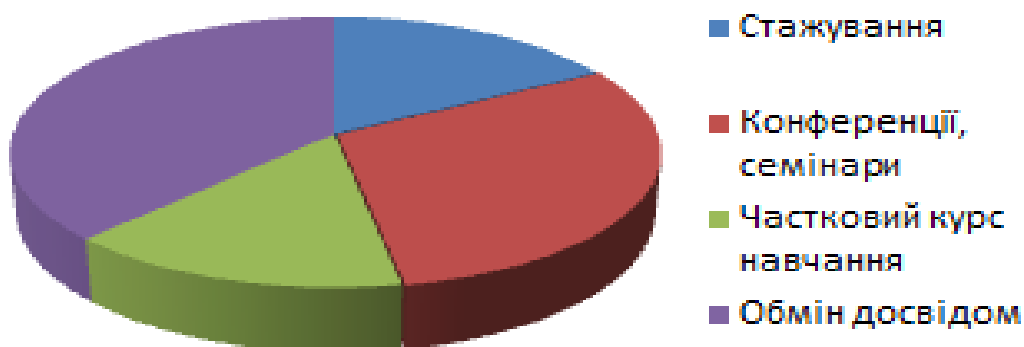
Археологічну практику в Інституті археології САН м. Кошице (Словацька Республіка) пройшли **11** студентів факультету історії та міжнародних відносин. Загалом, студенти та науковці нашого університету беруть участь в різних міжнародних конференціях та семінарах, а також проходять стажування в рамках стипендіальних програм міжнародних фондів: Fulbright, Вишеградського фонду, Рамкової програми SAIA, OeAD, DAAD, фонду Європейської комісії, MOBIS.

За звітній період відділом міжнародних зв'язків зафіксовано **750** відряджень студентів, аспірантів, наукових та педагогічних працівників: **420** – науково-педагогічних працівників, **330** – студенти та аспіранти, 35 (індивідуальний графік, у зв'язку з паралельним навчанням за кордоном).

Академічна мобільність студентів, аспірантів, наукових та педагогічних

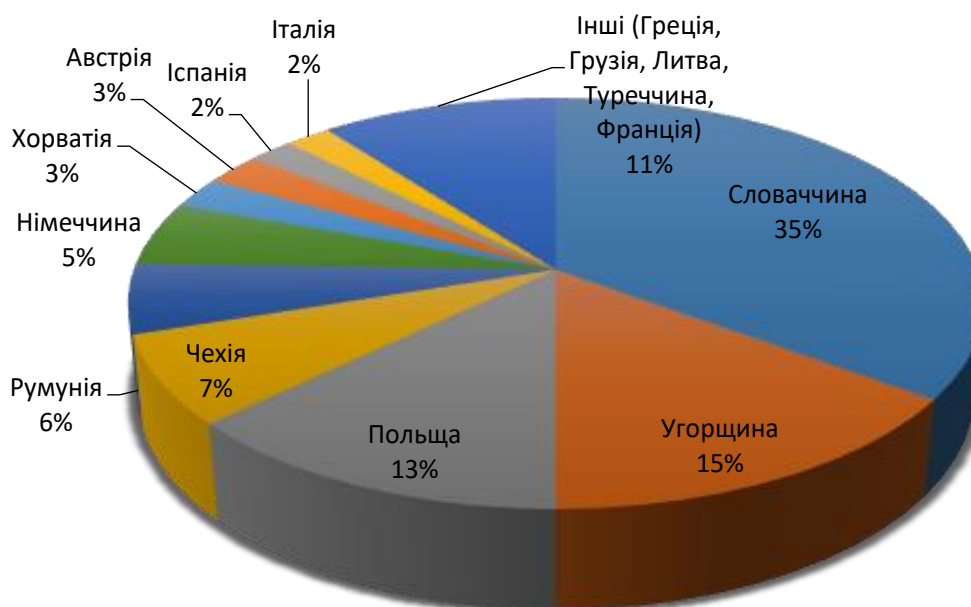
Діаграма 4.2.1

Закордонні відрядження викладачів, аспірантів та студентів здійснювалися за метою:

Цифри до діаграми 4.1.2. стажування 126 (17%); участь у міжнародних конференціях 227 (30%); частковий курс навчання 114 (15%); обмін досвідом 283 (38%)

Діаграма 4.2.2

Закордонні відрядження викладачів, аспірантів та студентів за країнами

Цифри до діаграми 4.2.2.

Словацьчина – 168 Чехія – 56 Польща – 217 Угорщина – 88 Німеччина - 60 Румунія - 53
Італія – 31 Австрія - 17 Ізраїль – 9 Литва - 6 Туреччина - 4 Бельгія - 6, Швейцарія - 4,
Норвегія - 4, Іспанія - 8, Хорватія - 7, Франція - 5,
Інші - 7 – зокрема --Чорногорія 1, Швеція 1, Білорусь 1, Данія 1, Греція1, Китай 1, Ліван 1.

3 Прийом іноземних делегацій. Іноземці як учасники академічної мобільності

Позитивною є динаміка кількості іноземців, які стали учасниками академічної мобільності у нашому університеті.

Відповідно до партнерських угод про співпрацю за програмою обміну в ДВНЗ «УжНУ»:

- на факультеті суспільних наук пройшла навчання студентка Дармштадтського університету прикладних наук Емілі Бовес (м. Дармштадт, Німеччина);

- семестрове навчання в рамках програми Erasmus+ пройшла студентка Падуанського Університету (м. Падуа, Італія) Генрієтта Оноді;

- професор Університету Теннесі в м.Чаттануга Джон С. Свонсон проводив наукове дослідження в рамках програми академічних обмінів імені Фулбрайта (США);

- науково-педагогічні працівники лісничого факультету Менделівського університету в м. Брно Даніела Волажік та Томаш Каутецкі здійснювали моніторингові дослідження пралісових екосистем у співпраці з науковцями географічного факультету УжНУ (Чехія);

- наукова співробітниця Школи економіки та політичних наук Марні Хоулетт провела наукові дослідження у галузі економіки (Велика Британія);

В рамках програми Erasmus+ в ДВНЗ «УжНУ» також пройшли стажування та обмінялись досвідом Барбара Піскер, Міряна Радман-Фунорі, Міхаела Дворачек – співробітники Університету в м. Пожега (Хорватія), Міхаела Хованцева – співробітниця Католицького університету у м. Ружомберок (Словаччина).

З метою підвищення якості надання освітніх послуг в нашому виші до читання лекцій залучаються іноземні фахівці. Зокрема, лекції для наших студентів читали: професор Манхеттенського коледжу Ігор Айзенберг в рамках програми академічних обмінів імені Фулбрайта (США); науковець Університету м. Байройт Вальтер Ретцель-Кюрцдюрфер (ФРН) прочитав курс спеціальних дисциплін для студентів факультету здоров'я та фізичного виховання (Німеччина); професор

Центру Студій Східної Європи Варшавського університету Казімір Войціцкі прочитав курс лекцій з актуальних питань історії та міжнародних відносин (Республіка Польща);

За підтримки програми Erasmus+ лекції для наших студентів також прочитали лектори з партнерських університетів: викладачі кафедри реабілітації факультету сестринської справи Університету наук про здоров'я Сігітас Мінгаїла та Евеліна Ламсодіен (м. Вільнус, Литва); викладачі факультету теології Католицького університету у м. Ружемберок Радослав Лоян, Штефан Ленчіш, Кілір Гішем (Словацька Республіка); доцент кафедри біології та екології Клузького університету імені Бабеш-Боляї – Луйза Керестеш (м. Клуж-Напока, Румунія); доценти Університету імені Матея Бела в м. Банська Бистриця – Ленка Ровнянова, Лівія Немцова (Словацька Республіка).

Загальна кількість прийнятих іноземних фахівців 227.

На основі укладених контрактів в УжНУ діє постійний іноземний лекторат, відповідно на юридичному факультеті, стоматологічному та філологічному факультеті викладають: доктор філософії Лукаш Ціско (Словацька Республіка), доктор філософії Петер Джупа (Словацька Республіка), магістр Матей Масарик (Словацька Республіка) та магістр Петра Зламана (Чеська Республіка).

Завдяки наполегливій діяльності Генерального консульства Чеської Республіки (м. Львів), Крайового уряду краю Височіна та фонду «Віза», до викладання студентам-богемістам активно залучалася фахівець, носій мови, магістрантка Карлового університету Петра Зламана.

Результатом співпраці УжНУ та вищезазначених структур, став ремонт аудиторій на філологічному факультеті, методичне забезпечення чеського лекторату та облаштовані сучасні кімнати для іноземних викладачів (внесок УжНУ).

Забезпечення високої міжнародної культури навчального закладу сприяє створенню позитивного клімату, міжнародному співробітництву викладачів і студентів, підвищенню міжнародного престижу й репутації, формуванню полікультурної свідомості, глобального мислення випускників.

Важливі вектори розвитку університету обговорюються керівництвом університету під час офіційних візитів до університету відомих дипломатів і посадових осіб провідних країн: Норвегії, Угорщини, Польщі, Словаччини, Чехії, Німеччини, США, керівників зарубіжних наукових та освітніх закладів, Координаторів стипендіальних програм. Систематично в різних заходах приймали участь Генеральний консул Словацької Республіки в Ужгороді, Консули Генерального консульства Угорщини в Ужгороді, Генеральний консул Чеської Республіки в Львові.

Важливими подіями у міжнародному житті університету стали присвоєння та вручення почесних звань Doctor Honoris Causa відомим європейським науковцям, за особисті наукові досягнення та розвиток і поглиблення співпраці з Ужгородським національним університетом. Зокрема у 2018 році такі почесні звання отримали: Юрас Баніс науковець у галузі фізики, Президент Литовської Академії Наук, габілітований доктор наук, професор (Литовська Республіка) та Вальтер Ретцель-Кюрцдюрфер, науковець у галузі здоров'я, ерготерапевт, лектор Інституту медичного менеджменту та науки про здоров'я Університету м. Байройт (Німеччина).

4. Підготовка та реалізація міжнародних проектів

До цілей та завдань міжнародних проектів, виконавцями яких були науковці ДВНЗ «УжНУ», зокрема належать:

- ✓ дослідження проблем толерантності на кордонах Європи;
- ✓ модернізація вищої журналістської освіти в Україні, інтернаціоналізація стандартів підготовки медіа фахівців;
- ✓ посилення провідних європейських науково-дослідних інфраструктур;
- ✓ розширення оперативної системи «Аварійна космічна система» для моніторингу небезпечних природних і техногенних геопроцесів в прикордонному регіоні Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна;
- ✓ сприяння розвитку ремесел та гастрономії, як відповідних компонентів культурного надбання Карпатського євро регіону.

Основні міжнародні проекти, підготовка та реалізація яких здійснювалася у 2018 році:

1) Продовжувалася діяльність міжнародного проекту науковців кафедри твердотільної електроніки з/с інформаційної безпеки фізичного факультету. Серед завдань проекту **«Посилення провідних європейських науково-дослідних інфраструктур»**, в рамках програми **«Горизонт-2020»** є облаштування спеціалізованої фізичної лабораторії. У липні 2018 року, за активної підтримки чеських партнерів у ДВНЗ «УжНУ» встановлено лабораторну установку для Оже-електронної спектроскопії. Проект втілюється через роботу консорціуму CERIC-ERIC, до міжнародних партнерів якого належать установи Чеської Республіки, Італії, Австрії, Словенії, Сербії та Румунії. **Керівник проекту професор Різак В.М.**

2) Проект, за напрямом **«Розвиток потенціалу вищої освіти»**, програми **Європейського Союзу ЕРАЗМУС+ К2. (ex-Tempus)**, реалізовує колектив кафедри журналістики. Назва проекту **DESTIN – Journalism Education for Democracy in Ukraine: Developing Standards, Integrity and Professionalism – Журналістська освіта задля демократії в Україні: розробка стандартів, доброчесність та професіоналізм**. **Основна мета** проекту модернізація вищої журналістської освіти в Україні, інтернаціоналізація стандартів підготовки медіафахівців, налагодження довгострокової співпраці викладачів та експертів країн-партнерів, культивування європейських принципів вищої освіти і журналістської діяльності. Проект спрямований на вдосконалення журналістської освіти – оновлення навчальних планів і програм з журналістики в Україні (бакалаврат+магістратура), їх наближення до стандартів ЄС, покращення працевлаштування студентів-журналістів, їхньої міжнародної мобільності та поширення медіаграмотності в суспільстві. У Консорціумі спільно працюють науковці провідних українських вишів та університетів Великої Британії, Швеції, Австрії, Нідерландів, Польщі. **Керівник проекту проф. Бідзіля Ю.М.**

3) У 2018 році науковці Ужгородського національного університету долучилися до виконання проекту уже діючого консорціуму та реалізовували проект: **«Мережа інновацій та знань про короткі ланцюжки постачання» (Short**

supply chain knowledge and innovation network – SKIN), фінансований в рамках Європейської програми з досліджень та інновацій «Горизонт-2020», номер 728055. У Консорціумі спільно працюють науковці провідних наукових установ та університетів Італії, Бельгії, Сербії, Чехії, Угорщини, Австрії, Польщі, Словаччини та ін. **Керівник проекту проф. Бойко Н.В.**

4) Проект під назвою «**Толерантність на кордонах Європи**» здійснюється у рамках Програми підтримки «Східного партнерства». Завданням проекту є дослідження реальної сьогоденної ситуації, науково-експертне та практичне обґрунтування результатів, створення інституційних умов міжрелігійного, міжкультурного та міжнародного діалогу та співробітництва. Сприяння форматам згуртованості та співробітництва на основі спільних цінностей та практик. Проект реалізовується науковцями кафедри політології та державного управління та інститутом релігійних студій ДВНЗ «УжНУ» спільно з німецькими партнерами з **Університету імені Людвіга-Максиміліана у Мюнхені (ФРН).**

5) Норвезький проект під назвою «**Перепідготовка і соціальна адаптація військовослужбовців та членів їх сімей в Україні**», що Ужгородський національний університет виконував спільно з Норвезьким університетом NORD. Основу проекту «Україна – Норвегія» складає професійна перепідготовка цільової групи на цивільні спеціальності, що користуються попитом на ринку праці України, сприяння учасникам проекту у правовій та соціальній адаптації до умов життя у громадянському суспільстві.

6) За підтримки проекту Федерального міністерства економічної співпраці й розвитку Німеччини, через інструмент «Engagement Global», та за активної діяльності наших партнерів колег з Оберфранкена, проведено велику роботу з **діагностики, терапії та реабілітації пацієнтів із посттравматичним стресовим розладом, зокрема військовослужбовців-учасників Антитерористичної операції.** За підтримки німецьких науковців в Ужгороді проведено конференцію для психотерапевтів, психологів, сімейних лікарів, викладачів УжНУ на тему «Актуальні питання діагностики, терапії та реабілітації посттравматичних стресових розладів», прочитано лекції для студентів та професорсько-викладацького складу

університету на тему: «Ерготерапія – необхідна складова психосоціального обслуговування». Вальтер Ретцель-Кюрцдюрфер розробив програму підвищення кваліфікації фізичних терапевтів Ужгородського національного університету для присвоєння їм спеціальності ерготерапія. Прочитав курс лекцій для магістрів спеціальності «Фізична терапія. Ерготерапія». У свою чергу Ужгородський національний університет, виражаючи науковцю свою глибоку повагу, у квітні 2018 року присвоїв Вальтеру Ретцелю-Кюрцдюрферу почесне звання Почесного доктора.

7) У 2018 реалізовано проект **"Багатофункціональна студентська бібліотека"**, на основі Угоди на отримання малого гранту за підтримки Офіційної допомоги розвитку Словацької Республіки. Генерального консульства Словацької Республіки, а також Словацького агентства з міжнародного співробітництва і розвитку. Проект спрямований на підвищення якості бібліотечних послуг, що надаються студентам шляхом придбання мультимедійного обладнання для створення сучасного інформаційного центру.

8) Ужгородський національний університет став Асоційованим партнером проекту **"European Early Innovators Initiative"**, що фінансується Фондом стратегічних проектів Дунайського регіону, ініційованим компетентними суб'єктами з 4 країн (Румунії, Італії, України та Словаччини). У грудні 2018 в м. Трієст (Італія) проходив міжнародний семінар-тренінг "Training and presentation of scientist business ideas" у якому взяли участь студенти, цьогорічні переможці конкурсу інноваційних ідей "Стартап УжНУ– 2018".

9) Про отримання гранту для реалізації проектів за програмою транскордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства HU-SK-RO-UA 2014-2020 надійшла позитивна відповідь стосовно дослідження теми: **«Розширення оперативної системи «Аварійна космічна система» для моніторингу небезпечних природних і техногенних геопроцесів в прикордонному регіоні Угорщини-Словаччини-Румунії-України»**. Партнери проекту: Університет ім. Павола-Йожефа Шафарика у м. Кошіце (Словаччина), Технічний університет у м. Клуж-Напока (Румунія), Університет технологій та

економіки в м. Будапешт (Угорщина), Самоврядування Саболч-Сатмат-Берег регіону (Угорщина). Реалізація проекту розпочнеться у 2019 році.

10) Про отримання гранту для реалізації проектів за програмою транскордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства HU-SK-RO-UA 2014-2020 надійшла позитивна відповідь стосовно дослідження теми: **«Сприяння розвитку ремесел та гастрономії, як відповідних компонентів культурного надбання Карпатського єврорегіону»**. Міжнародні партнери проекту: Університет Бабеш-Боляї (Румунія), Торгово-промислова палата повіту Марамуреш (Румунія), Мішкольський університет (Угорщина), Торгово-промислова палата Боршод-Абауджа-Земплен (Угорщина). Реалізація проекту розпочнеться у 2019 році.